

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НІМЕЦЬКОЇ
МОВИ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

**Бухінська Тетяна Вікторівна,
Гладкоскок Леся Григорівна,
Черська Жанна Борисівна,**
к.ф.н., доценти кафедри іноземних мов,
для гуманітарних факультетів,
Чернівецький національний університет,
імені Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна

Анотація: У статті здійснено спробу проаналізувати низку факторів, які активно впливають на розвиток німецької мови. Проаналізовано зміни у письмовій та розмовній німецькій мові у бік спрощення та скорочення, виокремлено молодіжну розмовну мову у окремий різновид німецької мови *Kiezdeutsch* і досліджено сфери її використання, проведено аналіз впливу появи англіцизмів та неологізмів на літературну німецьку мову.

Ключові слова: німецька мова, письмова та розмовна мова, *Kiezdeutsch*, англіцизми, неологізми.

Передбачити розвиток будь-якої мови – є безнадійною справою, оскільки мова змінюється не сама по собі, а її змінюють люди, які нею говорять і пишуть, перебуваючи в рамках своїх культурних, економічних та політичних умов життя. Тому й німецька мова розвивається в залежності від змін умов життя німецькомовних людей. Лексика німецької мови може змінюватися шляхом утворення та запозичення слів і словосполучень з інших мов, під впливом появи нових типів текстів та форм діалогу, з використанням нових медіа та інтернету, можливі зміни морфології та синтаксису мови.

В німецькій мові з початку ХХІ століття відбувається процес кардинальних змін, пов'язаних із спрощенням не тільки розмовної, але й

письмової мови. Особливо важливе значення для розвитку письмової німецької мови має комунікація через Інтернет, яка зараз визначає основні правила читання та письма для значної частини населення [7]. Мова тяжіє до спрощення і скорочення як ніколи раніше, характерним для сучасної письмової німецької мови є застосування особливої мови емодзі – це, зазвичай, смайли та ідеограми, які використовуються в написанні електронних повідомлень в соціальних мережах та на сторінках різних сайтів, і які, в свою чергу, суттєво скорочують висловлювання. Часто у коротких повідомленнях або чатах іменники пишуться з маленької літери, без ком, з аббревіатурами, а також маленькими стилізованими картинками та багато іншого. У випадках термінового написання тексту, орієнтованого на взаємодію між співрозмовниками, у сенсі друкованої розмови, неминучими є орфографічні помилки, які з часом стають прийнятними.

Зміни у письмовій мові звичайно ж впливають і на розмовну мову. Так, до прикладу, скорочення в чатах LOL (Laughing Out Loud) або ж OMG (Oh My God) вже давно увійшли в молодіжну розмовну мову. Не рідкістю є речення, в яких замість одного відмінку використовується інший, прийменники та артиклі також випускаються без зайвих слів.

Завдяки таким соціальним мережам, як Facebook, Instagram, WhatsApp, Twitter або Snapchat письмове спілкування стало більш популярним. Ця різноманітність винаходів і соціальних медіа в основному сприймається позитивно, адже кожне молоде покоління розвиває свою мову та сленг, просто в даний момент це відбувається швидше і масовіше. Цікаво було б також дізнатися, як пишуть люди віком від 60 до 69 років, з яких більше 50 відсотків використовують соціальні мережі.

Багато мовознавців останнім часом заговорили про так званий новий діалект німецької мови *Kiezdeutsch*, який найчастіше використовується молоддю для спілкування у смартфонах та планшетах [9]. Проте інші дослідники мови вважають, що це і є жива німецька мова, яка постійно змінюється, таким чином стаючи більш виразною і різноманітною. В той же час

вони застерігають від використання цієї мови у рекламі чи комунікації на вищих рівнях.

Даний різновид німецької мови є неформальною, повсякденною мовною формою і не має жодних етнічних обмежень, тому її ще іноді називають «мовою емігрантів». *Kiezdeutsch* не є типовою для носіїв певної мови чи певного походження, вона з'явилася у повсякденному житті молоді різного походження. Отже, *Kiezdeutsch* є ознакою особливої успішної мовної інтеграції молодого покоління, незалежно від етнічного походження.

Типовим для *Kiezdeutsch* є використання нових слів, зокрема з турецької та арабської мов, які інтегруються як нові іноземні слова і вживаються відповідно до правил німецької граматики та вимови. Ще однією мовленнєвою інновацією на граматичному рівні є поява нових конструкцій, які, за певних умов, можуть свідчити про те, що *Kiezdeutsch* є чимось на зразок граматично скороченої форми стандартної німецької мови.

Не тільки повсякденна молодіжна мова і мова емігрантів викликає занепокоєння мовознавців, але й велика кількість запозичень – англіцизмів. Англіцизми – це слова запозичені з англійської мови, які увійшли в німецьку мову, а окремі з них і в німецькі словники, оскільки вони збагачують та розширюють німецьку мову за відсутності відповідних німецьких слів. Особливо багато їх у сферах пов'язаних з інтернетом та комп'ютером. Проте, існують і такі, що мають свої відповідники в німецькій мові, але англломовне слово витіснило їх і стало невід'ємною частиною німецької мови [5]. Противники цього процесу вважають, що занадто часте вживання англійських виразів може призвести до того, що відповідне німецьке слово дедалі більше забувається, а разом з ним і німецька культура.

Всесвітня пандемія коронавірусу та криза останніх декількох років також мала свій вплив на збагачення лексики німецької мови новими, досі неіснуючими, словами – неологізмами. Зібрані тільки одним Інститутом німецької мови імені Лейбніца нові терміни, які виникли під час пандемії, налічують близько 2000 слів [8]. Пандемія стала одним з нелінгвальних

чинників розширення та поповнення словникового складу літературної німецької мови.

Висновок. За результатами дослідження зроблено висновок, що на формування сучасної літературної розмовної і письмової мови мають вплив як мовні, так і позамовні чинники. Ці чинники з одного боку безпосередньо сприяють розширенню, поповненню, збагаченню та зміні словникового запасу німецької мови, а з іншого боку ведуть до спрощення та скорочення розмовної й письмової мови.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабелюк О. А., Дідух Л. І. Способи творення неологізмів на позначення явищ COVID19 в англomовному епідеміологічному дискурсі. Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис», № 7. 2020. С. 5–12.
2. Гладка В. А. Поняття «неологізм» у світлі сучасних лінгвістичних парадигм. Наукові записки. Серія «Філологічна», 11.2009.С. 170–177.
3. Ковбасюк Л. А. Новітні лексеми сучасної німецької мови (на матеріалі словника неологізмів Інституту німецької мови (IDS)). Закарпатські філологічні студії, 8, 1. 2019.С. 84–89.
4. Мащенко О. В. Неологізми та okazіоналізми в німецькій мові та мовленні (1999– 2010 pp.): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 «германські мови».Херсон: Херсонський державний університет, 2011. 20 с.
5. Anglizismen in der deutschen Sprache: Pro und Contra im Überblick. URL: https://praxistipps.focus.de/anglizismen-in-der-deutschen-sprache-pro-und-contra-im-ueberblick_142874
6. Deutsche Akademie für Sprache und Dichtung, Union der Deutschen Akademien der Wissenschaften (Hrsg.). Reichtum und Armut der deutschen Sprache. Erster Bericht zur Lage der deutschen Sprache. Verlag Walter de Gruyter, Berlin-Boston, 2013. 233 S.
7. Deutsche Akademie für Sprache und Dichtung, Union der deutschen

Akademien der Wissenschaften (Hrsg.). Vielfalt und Einheit der deutschen Sprache. Zweiter Bericht zur Lage der deutschen Sprache. Tübingen : Stauffenburg Verlag, 2017. 331 S.

8. Wie Corona die deutsche Sprache beeinflusst. URL: <https://www.dw.com/de/corona-leibniz-institut-sprache/a-60034635>

9. Wiese H. Kiezdeutsch. Ein neuer Dialekt entsteht. München: Verlag C. H. Beck, 2012. S. 21.

**ДО ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ СТИЛІСТИЧНО ЗАНИЖЕНОЇ
ЛЕКСИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Грон Юлія Григорівна,

к.філол.н., доцент

Черкаський державний технологічний університет

м. Черкаси, Україна

Анотація. У статті розглядається питання соціальної маркованості лексичних одиниць мови. Визначаються підходи до класифікації мовних одиниць вітчизняними та зарубіжними вченими. Виокремлюються стилістичні особливості соціального підходу до визначення лексем. Аналізуються характерні риси стилістично заниженої лексики англійської мови.

Ключові слова: соціальна диференціація мови, літературна мова, ненормативні мовні одиниці, обценна лексика.

Проблема стилістичної диференціації мови у лінгвістиці відповідно до соціального статусу потребує детального висвітлення. Науковиця О. Селіванова називає ключовою формою існування будь-якої мови її літературний варіант, або стандарт [1, с. 324]. Соціальну диференціацію мови дослідниця виводить із тези І. Бодуена де Куртене щодо вертикального та горизонтального членування мови, де вертикальне членування відображає соціальну сутність, а горизонтальне – територіальну [там само, с. 323].

На початку ХХ ст. питання соціальної диференціації мови вивчали як вітчизняні так і зарубіжні мовознавці, такі як А. Сеше, Ш. Баллі, А. Мейє, Е. Сепір, С. Поливанов, Л. Щерба, Б. Ларін, Г. Винокур, Б. Головін та ін. На думку Л. Щерби складність структури мови напряму залежить від складності структури суспільства, що впливає на диференціацію мовного матеріалу [цит за 1, с. 323]. У працях Б. Головіна пропонується соціальна диференціація у широкому розумінні відповідно до: 1) територіальної належності, або діалекти;